The Kukang Rescue Program, z. s.
Ostrovní 214, 500 09, Hradec Králové – Svinary
IČ: 05611717

project@kukang.org
www.kukang.org

TISKOVÁ ZPRÁVA

Záchranný program Kukang slaví významný milník. Na Sumatře chrání outloně a další ohrožené druhy již 10 let!

16. října 2024 – **Od chvíle, kdy se česko-indonéský Záchranný program Kukang na ostrově Sumatra rozhodl věnovat nezměrné úsilí ochraně outloňů, luskounů a dalších ohrožených zvířat, uběhla již celá dekáda. Za tu dobu se začal věnovat vzdělávání a zapojování místních lidí do ochrany zvířat, budování mezinárodního týmu ochránců přírody, monitoringu populací divokých zvířat, sledování a rozkrývání sítí pašeráků nelegálního obchodu s ohroženými druhy či spolupráci s úřady na zabavování zvířat. Počin, díky kterému mají (nejen) ohrožení outloni optimističtější výhledy na lepší budoucnost, si letos připomíná, co vše se za 10 let podařilo ve snaze změnit alespoň malý kousek světa k lepšímu. Symbolicky si právě letos budou moci tuto cestu zažít skrze obrazovku i diváci České televize.**

Zoologové a ochránci přírody z týmu Kukang usilují již od roku 2014 o ochranu především ohrožených outloňů váhavých (*Nycticebus coucang*) a outloňů sumaterských (*Nycticebus hilleri*) – primátů, kteří, ač jsou jedinými jedovatými primáty na světě, se stávají obětí své roztomilosti kvůli pytlačení pro obchod s domácími mazlíčky. Češi na ostrově Sumatra v Indonésii založili iniciativu The Kukang Rescue Program (Záchranný program Kukang) s hlavním cílem bojovat proti nelegálnímu obchodu s divokými zvířaty. „*Indonésie prochází rychlým rozvojem, což je na jednu stranu dobře, ale do ochrany přírody se zde investuje velmi málo finančních i lidských zdrojů. V zemi téměř neexistuje environmentální vzdělávání, málo se zde vymáhají zákony ochrany přírody, se zvířaty se zachází převážně jako s účelovou komoditou k získání zisku a lidská populace stále velmi rychle roste. To vše způsobuje rychlý úbytek tamních zvířecích druhů. A i když je Indonésie a její ostrov Sumatra jedním ze světových ohnisek ilegálního obchodu se zvířaty, na Sumatře do vzniku našeho programu v roce 2014 například neexistovala specializovaná nezisková organizace zaměřující se na ochranu outloňů. Druhů na okraji zájmu je ale bohužel mnohem více*,“ popisuje tehdejší motivaci pro započetí ochranářské práce v Indonésii zakladatel a ředitel Záchranného programu Kukang František Příbrský.

Za 10 let svého působení ušel Kukang již dlouhou cestu, během které se neustále rozvíjí převážně pomocí spolupráce s místními komunitami. Od roku 2015 členové Kukangu zdarma učí angličtinu a nauku o přírodě, zvířatech a jejich ochraně děti z komunity vesnice Bandar Baru v anglicko-environmentální škole **„Kukang School“**. Kromě toho Kukang vyslyšel prosbu komunity z vesnice Basukum a v roce 2021 jí po vzoru Kukang School pomohl vybudovat její vlastní anglicko-environmentální školu pro děti, nazvanou „Škola na konci světa“, kterou nyní pomáhá provozovat. V roce 2015 následovalo vybudování **„Kukang Centra“ pro outloně** ve vesnici Bandar Baru, které slouží jako základna programu a také jako specializované centrum pro rehabilitaci outloňů zabavených z nelegálního obchodu s cílem navracet je zpět do divočiny. Rehabilitace outloňů však momentálně není v provozu.

Od roku 2016 Program **zaměstnává bývalé pytláky** outloňů a luskounů, ze kterých byl sestaven terénní tým ochránců přírody. „*Bývalí pytláci Kaban a Wahyudi byli schopni každý měsíc ulovit i několik desítek outloňů, ale i mnoho dalších druhů zvířat. Lov byl však nejistý, nebyl příliš výdělečný a nijak je netěšil. Když zjistili, že by mohli pytlačení pověsit na hřebík a místo toho tato zvířata chránit, měli z toho radost.*

The Kukang Rescue Program, z. s.
Ostrovní 214, 500 09, Hradec Králové – Svinary
IČ: 05611717

project@kukang.org
www.kukang.org

Než se ale stali právoplatnými členy týmu, zkoušeli jsme jejich schopnosti a kontrolovali taky to, jestli už opravdu nepytlačí. To bylo před 8 lety," vzpomíná Lucie Čižmářová, spoluzakladatelka a koordinátorka veterinární péče a welfare v Kukang Programu. Díky tomu se následně podařilo eliminovat většinu lovu ohrožených a chráněných druhů zvířat v jedné z oblastí nárazníkové zóny na jihovýchodě unikátního Národního parku Gunung Leuser na severu Sumatry.

Výjimečně důležitým milníkem pro Záchranný program Kukang i pro absolutní eliminaci lovu ve zmíněné oblasti nárazníkové zóny na jihovýchodě Národního parku Gunung Leuser byl v roce 2018 vznik projektu **„Kukang Coffee"**. V rámci něho Kukang Program založil komunitu farmářů kávy „Kukang Coffee", kteří dodržují zákaz lovu chráněných druhů zvířat a odměnou za to od nich Kukang odkupuje kávu za pro ně výhodnou cenu. „*Díky vzniklé kávové komunitě mají místní lidé větší zisk ze své kávy a zároveň vyšší motivaci a pochopení k ochraně místních ohrožených druhů zvířat. Tito farmáři, kteří dříve také občas lovili chráněné druhy, se tak stali ochranáři. Projekt funguje výborně, a naše oblast se tak pro tato zvířata stala takovým malým rájem*," vysvětluje indonéský koordinátor projektu Kukang Coffee Jhon Kartasima Gurusinga. Kvalitní, ochranářskou kávu „Kukang Coffee" si mohou dopřát i lidé v Česku. Káva z této oblasti se totiž dováží do České republiky, konkrétně do kavárny Kukang Coffee v Ústí nad Labem, která tento ochranářský příběh šíří mezi širokou veřejnost. Svým návštěvníkům ji však v některých svých stáncích nabízí již i Zoo Ústí nad Labem, Zoo Ostrava, Zoo Olomouc, Zoo Na Hrádečku, odebírají ji kavárny Soumar Coffee v Plzni, Buliro Club v Praze, Studio Harcovka ve Frýdlantu nad Ostravicí a postupně se přidávají další.

Velmi důležitou součástí komplexních aktivit Programu Kukang je pravidelný **monitoring nočních divokých zvířat**, který od roku 2019 probíhá podle jasně dané metodiky, díky níž je možné odhadovat velikosti populací outloňů na vymezeném území a jejich kolísání v lokalitách kolem vesnic Kuta Male, Bandar Baru a Basukum. *„Naučili jsme se zvířata sledovat a sbírat ucelená data, která nám pak pomůžou tato zvířata chránit. Za jeden večer jsme někdy schopni nalézt až kolem deseti outloňů, a to často i v okolí vesnice nebo přímo v ní. Je tedy zřejmé, že po ukončení našich loveckých aktivit se tu zvířata cítí bezpečně, vracejí se sem a vyvádějí tu i svá mláďata,"* upřesňuje Kaban, bývalý lovec outloňů, nyní terénní asistent programu působící v lokalitě Kuta Male. Doplňkovou monitorovací metodou, kterou terénní pracovníci Kukang Programu využívají od loňského roku, jsou pak **fotopasti**. „*Některá zvířata, jako například tygra sumaterského či kočku Temminckovu, se nám nikdy nepodařilo spatřit na vlastní oči. Vidět je alespoň na záběrech z fotopasti je něco úžasného. Jsme rádi, že tito a další tvorové v našich lesích stále žijí. Ukazuje nám to, že je pořád co chránit a za co bojovat*," říká Wahyudi, bývalý lovec luskounů a nynější terénní asistent Kukang Programu.

Od roku 2022 Kukang s pomocí vyšetřovatelů nelegálního obchodu s divokými zvířaty navíc **aktivně bojuje proti pašerákům** s cílem je potrestat a zabavit pašovaná zvířata či jejich části. Na tom spolupracuje mj. s Ofirem Drori, izraelským ochranářem a zakladatelem sítě mezinárodní organizace EAGLE, která se boji proti nelegálnímu obchodu se zvířaty ve velkém věnuje v Africe. Jedním z významných úspěchů bylo zatčení velkého pašeráka luskounů, primátů, plazů a dalších zvířat s přezdívkou Greed, kterého se mezinárodnímu týmu v čele s českými ochránci přírody na Sumatře podařilo dopadnout po čtyřech měsících intenzivního vyšetřování a shromažďování důkazů. *„Jsem za tuto akci na Sumatře velmi rád. Přesně takových je třeba. Méně řečí a více překupníků za mřížemi. Zatčení tohoto pašeráka v Indonésii je opravdu velmi přínosné, protože přístavy v jihovýchodní Asii tvoří velkou část nelegálního obchodu s volně žijícími živočichy. Navíc každé zatčení pašeráka divokých zvířat vysílá zprávu dalším zločincům. Doufám, že i proto bude tato akce mít dalekosáhlý dopad*," uvedl Ofir Drori. Následovala další dopadení – pašeráků Iqbala, Katona, Mr. A a dalších obchodujících s více než

The Kukang Rescue Program, z. s.
Ostrovní 214, 500 09, Hradec Králové – Svinary
IČ: 05611717

project@kukang.org
www.kukang.org

tisícovkou karetek novoguinejských a zpěvnými ptáky, jako jsou mj. loskutáci niaští, kakaduové a rajky. Podařilo se zabavit také několik nelegálně držených siamangů a gibonů, luskouna, outloně či binturonga a Kukang tým byl nápomocen u zadržení mnohých dalších vzácných zvířat. Práce na vyšetřování nelegálního obchodu s divokými zvířaty či jejich držení stále pokračuje.

Jako autentická vizitka aktivit Záchranného programu Kukang byl v minulém roce dokončen snímek **„Kukang Movie: Příběh o outloních a lidech“**, časosběrný dokument pohledem dvou dokumentaristů, kteří se rozhodli zachytit reálný příběh ochrany přírody na indonéském ostrově Sumatra s nepřehlédnutelnou českou stopou. V letošním roce bude tento snímek k vidění na České televizi, iVysílání i na nově vznikajícím webu dokumentu.

Všechny aktivity Záchranného programu Kukang jsou možné především díky dlouholeté podpoře moderních zoologických zahrad, které jsou od začátku fungování Programu jeho hlavními partnery. Jedná se o Zoo Ostrava, Zoo Olomouc, Zoo Liberec, Zoo Hodonín, Zoo Na Hrádečku, Zoo Ústí nad Labem, Zoo Zlín, polská Wroclaw Zoo, nizozemská Ouwehands Zoo a německá NaturZoo Rheine. Zásadním partnerem a sponzorem je však i německá nadace Welttierschutzgesellschaft e.V. (WTG).

Kukang online

V roce 2016 byla spuštěna mezinárodní **kampaň „I Am Not Your Toy!“** („Nejsem tvoje hračka!“) s cílem upozornit na škodlivost popularizace outloňů jako domácích mazlíčků na internetu. O dva roky později pak následovala **„Ukradená divočina“** („Stolen Wildlife“), první komplexní kampaň v České republice poodkrývající přehlížená fakta ilegálního obchodu s divokými zvířaty a částmi jejich těl na území ČR i v celé Evropě. Tato iniciativa oficiálně získala záštitu Ministerstva životního prostředí ČR a Celní správy ČR. Osvětové fotopanely na téma ilegálního obchodu s divokými zvířaty si ve svém areálu již vystavily více než dvě desítky českých, slovenských i dalších zahraničních zoologických zahrad a jiných institucí.

Fotografie v příloze mohou být volně využity pro účely tiskového, internetového a televizního zpravodajství. Autorka fotografií: Lucie Čižmářová.

Kateřina Holubová

Předsedkyně a tisková mluvčí

The Kukang Rescue Program, z. s.

Tel.: **777 153 133**

Email: holubova@kukang.org